

Europeiska
unionens råd

Bryssel den 6 april 2022
(OR. en, fr)

7936/22

EDUC 125
RECH 175
SOC 215
DIGIT 77
ENV 323
EMPL 132

LÄGESRAPPORT

från:	Rådets generalsekretariat
till:	Delegationerna
Föreg. dok. nr:	6985/22
Ärende:	Rådets slutsatser om en EU-strategi för att stärka lärosäten för Europas framtid

För delegationerna bifogas rådets ovannämnda slutsatser, som godkändes av rådet (utbildning, ungdom, kultur och idrott) vid mötet den 4–5 april 2022.

Rådets slutsatser om en EU-strategi för att stärka lärosäten för Europas framtid

EUROPEISKA UNIONENS RÅD,

som erinrar om den politiska bakgrunden till denna fråga, vilken återges i bilagan till dessa slutsatser,

SOM ERINRAR OM ATT

1. lärosäten¹ i Europa i stor utsträckning deltar i skapandet, spridningen och certifieringen av kunskap; de är oersättliga för att uppnå det europeiska området för utbildning och det europeiska forskningsområdet, i samverkan med det europeiska området för högre utbildning; lärosäten är avgörande för att uppnå det mål som anges i rådets resolution om en strategisk ram för det europeiska utbildningssamarbetet inför och bortom ett europeiskt område för utbildning (2021–2030) – nämligen att andelen 25–34-åringar med eftergymnasial utbildning bör vara minst 45 % senast 2030,
2. tillväxten inom högre utbildning – som har varit en grundläggande global trend under de senaste årtiondena – kommer att öka under de kommande åren; antalet 25–34-åringar med tertiär utbildning i OECD och G20-länderna förväntas uppgå till 300 miljoner år 2030²,

¹ I dessa slutsatser används begreppet ”lärosäten” för att referera till den bredare sektorn och representerar hela området för tertiär utbildning; Det omfattar därmed alla typer av lärosäten, inklusive, i enlighet med nationell rätt eller praxis, forskningsuniversitet, högskolor, yrkeshögskolor och konstnärliga högskolor.

² OECD (2020), *Resourcing Higher Education: Challenges, Choices and Consequences*, Higher Education, OECD Publishing, Paris.

3. många möjligheter och utmaningar kommer att påverka lärosätenas framtida utveckling i Europa; den demografiska utvecklingen i världen och globaliseringen kommer att utmana Europas ställning som ett framstående nav för kunskapsskapande; den globala uppvärmningen och miljöförstörelsen, den allt snabbare tekniska utvecklingen och den växande kapplöpningen om digital teknik påverkar redan lärosätenas strategier och positionering inom Europa och i ett globalt sammanhang; tillgången till en stor begåvningsreserv med utmärkt utbildning kommer att bli allt viktigare för att Europa ska kunna behålla och hävda sin ställning som världsledande i en situation med ökad global konkurrens,
4. det globala arbetet i nätverk under tiden tilltar till följd av den ökande efterfrågan på högkvalitativ och inkluderande utbildning samt på forskning och innovation av hög kvalitet i tillväxtekonomier, samtidigt som nya hot uppstår mot de grundläggande värden och principer som de europeiska demokratierna strävar efter att upprätthålla; på europeisk och global nivå kommer ökande ojämlikhet och de utmaningar som åldrande samhällen innebär att förändra arbetsmarknaden och fördjupa behovet av inkludering och högskoleutbildade, vilket kommer att medföra nya förväntningar på livslångt lärande,
5. den ekonomiska återhämtningen efter pandemin och den snabba utvecklingen av kunskap, färdigheter och kompetens i samband med den digitala och den gröna omställningen kommer att göra det nödvändigt för lärosätena att överväga att vidareutveckla sin infrastruktur, införa nya pedagogiska verktyg, tillhandahålla flexibla och korta inlärningserfarenheter, förbereda inlärare för den ständigt föränderliga samhälls- och arbetsmarknadsmiljön och göra det möjligt för forskare att samarbeta för att hitta innovativa lösningar på aktuella globala utmaningar,

6. för att uppnå inkludering och spetskompetens krävs betydande allmänna investeringar i EU:s sektor för högre utbildning, med tanke på de nuvarande genomsnittliga utgifterna för tertiär utbildning i EU och mot bakgrund av det ökande antalet studerande och lärande samt de utmaningar som lärosätena står inför,
7. den högre utbildningens unika ställning att tjäna de överlappande uppdragen utbildning, forskning, innovation och tjänster till samhället är en möjlighet som bör utnyttjas för att ta vara på potentialen för synergier mellan dessa fyra uppdrag,
8. utnyttjandet av dessa synergier är avgörande i arbetet med FN:s mål för hållbar utveckling; flerpartspartnerskap och samarbete mellan och med lärosäten kommer att behöva främjas,
9. rådet i detta sammanhang i sin resolution om en strategisk ram för det europeiska utbildningssamarbetet inför och bortom ett europeiskt område för utbildning (2021–2030) efterlyste upprättande av en *”agenda för omvandling av den högre utbildningen, med fokus på inkludering, innovation, konnektivitet, digital och grön beredskap, internationell konkurrenskraft, grundläggande akademiska värderingar och höga etiska principer samt sysselsättning och anställbarhet”*,

10. rådet i detta sammanhang i sina slutsatser om det nya europeiska forskningsområdet identifierade *”institutionella förändringar, forskarkarriärer, vetenskaplig utbildning, internationellt samarbete och kunskapsspridning som möjliga områden för ett mer målinriktat samarbete”* mellan det europeiska forskningsområdet, det europeiska området för högre utbildning och dimensionen högre utbildning i det europeiska området för utbildning; rådet noterade också *”kommissionens förslag att utarbeta en färdplan med åtgärder för att skapa synergier mellan högre utbildning och forskning”*, och uttryckte sitt stöd för en vidareutveckling av de europeiska universitetsallianserna *”som ett framstående exempel på framtidens moderna och inkluderande lärosäten i Europa”*; i den politiska agendan för det europeiska forskningsområdet för perioden 2022–2024, som bifogas rådets slutsatser om den framtida styrningen av det europeiska forskningsområdet, identifierades åtgärder inriktade på lärosäten,
11. rådet i sina slutsatser om initiativet Europauniversitet – brobyggande mellan högre utbildning, forskning, innovation och samhället: att bana väg för en ny dimension inom den europeiska högre utbildningen, konstaterade att *”Europauniversiteten ” bör vägledas för att ”bidra till att stärka de europeiska lärosätenas forsknings- och innovationsdimensioner genom att utveckla en gemensam agenda, delade anläggningar och resurser” och för att ”[s]kapa allt starkare allianser genom att undersöka huruvida det är möjligt att införa gemensam inskrivning av studenter och gemensam rekrytering av akademiker och forskare inom de olika nationella systemen för att göra deras utbildnings- och forskningskarriärer mer attraktiva, hållbara och flexibla inom allianserna”*; det uppmanade också kommissionen och medlemsstaterna att *”överväga mer hållbara finansieringsinstrument för Europauniversiteten, bland annat genom att utnyttja synergier mellan regionala och nationella system och europeiska system, så att de kan förverkliga sin ambitiösa strategi”*, samt med start under 2022 börja ta fram tydliga förslag om att *”vid behov bidra till att undanröja hindren för samarbete på europeisk nivå, genom att till exempel undersöka behovet av och möjligheten att införa gemensamma europeiska examina inom ramen för allianserna av Europauniversitet”*,

12. rådet i sina slutsatser om en fördjupning av det europeiska forskningsområdet: att skapa attraktiva och hållbara karriärer och arbetsvillkor för forskare och göra kompetenscirkulation till ett faktum, uppmanade kommissionen att *”stödja medlemsstaterna i utformningen av politiska åtgärder för smidigt och ambitiöst gränsöverskridande samarbete mellan lärosäten i Europa, särskilt på området för akademiska karriärer och forskarkarriärer, som ofta är sammanflätade, och främja inkludering, utnyttja spetskompetens och öka den internationella konkurrenskraften hos Europas sektor för högre utbildning, och därigenom öka attraktionskraften för talanger inom och utanför Europa”*; det instämde också i att europeiska universitetsallianser och deras partnerskap med lokala ekosystem är *”lämpliga plattformar för att testa möjliga modeller som främjar interoperabilitet mellan forskarkarriärer och för att undersöka möjligheter till gemensamma system för rekrytering, utbildning och karriärutveckling som tillmötesgår både forsknings- och undervisningsaspekter samt testa nya belönings- och bedömningssystem, inbegripet för forskningsbaserad undervisning”*,

ANSER ATT

13. det transnationella samarbetet mellan lärosäten i hela Europa förstärks, fördjupas och förenklas ytterligare om ovannämnda utmaningar kan hanteras på ett effektivt sätt på europeisk nivå; i detta avseende har kommissionen lagt fram en ambitiös europeisk strategi för universiteten, som syftar till att stärka och stödja dessa institutioner i alla deras uppdrag för att stärka deras samarbete och utnyttja deras starka sidor med tanke på deras avgörande bidrag till Europas svar på de kommande utmaningarna; de olika typerna av pågående samarbete bör utökas och relaterade resultat och bästa praxis bör utbytas för att inspirera hela sektorn för högre utbildning i Europa, samtidigt som medlemsstaternas befogenheter, den akademiska friheten och lärosätenas institutionella oberoende respekteras,

14. fyra lika viktiga mål ska eftersträvas som en del av en gemensam insats på institutionell, nationell och europeisk nivå för att uppnå detta, nämligen att
- stärka den europeiska dimensionen inom högre utbildning, forskning och innovation samt synergierna dem emellan,
 - utveckla EU:s globala roll och ledarskap,
 - stärka Europas återhämtning och svar på den digitala och den gröna omställningen, och
 - fördjupa den europeiska känslan av tillhörighet på grundval av gemensamma värden.

EUROPEISKA UNIONENS RÅD UPPMANAR KOMMISSIONEN OCH MEDLEMSSTATERNA ATT, I ENLIGHET MED SINA RESPEKTIVE BEFOGENHETER OCH MED VEDERBÖRLIGT BEAKTANDE AV SUBSIDIARITETSPRINCIPEN, SAMARBETA MED LÄROSÄTEN OCH BERÖRDA PARTER FÖR ATT UPPNÅ FÖLJANDE HUVUDMÅL:

Stärka den europeiska dimensionen inom högre utbildning, forskning och innovation samt synergierna dem emellan

15. Djupare transnationellt samarbete bidrar till att förverkliga det europeiska området för utbildning och det nya europeiska forskningsområdet i fullständig synergi genom att lärosätena stärks och kvaliteten för högre utbildning, forskning och innovation höjs i Europa som helhet. Genom nya dimensioner, format och möjligheter till rörlighet mellan discipliner och sektorer och över gränserna, tillsammans med attraktiva och hållbara akademiska karriärer och forskarkarriärer samt öppen utbildning och öppen vetenskap, kan lärosätena genom ett sådant samarbete bättre hantera samhällsutmaningar och utrusta studerande, livslånga inlärare och forskare med rätt kunskap, färdigheter och kompetens för deras framtida yrkesmässiga och personliga utveckling. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt studerande och unga forskare vars studier och karriärer har drabbats hårt av pandemin, samt åt dem som kommer från landsbygdsområden och avlägsna områden, såsom de yttersta randområdena.

16. Sådana allianser av lärosäten som Europauniversitet kan visa att det finns stor potential i ett omfattande och långsiktigt institutionellt samarbete inom högre utbildning. Allianser av detta slag kan skapa ett verkligt europeiskt mervärde genom att uppnå en kritisk massa i europeisk skala genom ett långsiktigt engagemang från alla berörda parter. De underlättar den fria rörligheten i Europa för studier, arbete och forskning på grundval av gemensamma intressen. Genom en hög grad av integration, insyn och öppenhet kan de få en omvälvande inverkan inom och för Europa. Samordning och komplementaritet med andra europeiska, nationella, regionala, lokala och, i förekommande fall, internationella initiativ och nätverk kommer att förstärka denna omvälvande inverkan.
17. För att frigöra det fulla mervärdet av sådana allianser av lärosäten som Europauniversiteten krävs ytterligare stöd på europeisk och, där så är lämpligt, nationell nivå genom en stegvis strategi. Som katalysatorer för institutionell omvandling bör dessa allianser där så är lämpligt stödjas, när det gäller att utveckla en stark forsknings- och innovationsdimension och genomföra innovativa gemensamma utbildningsprogram på alla nivåer, inom ramen för en studerandecentrerad, forsknings- och innovationsdriven strategi, som eventuellt skulle kunna utfärda gemensamma examina på grundval av europeiska kriterier som tagits fram gemensamt med medlemsstaterna och berörda parter, i enlighet med Bolognaprocessens instrument. Dessa allianser bör också, när så är lämpligt, stödjas för att förbättra personalförvaltningen, när det gäller eventuell gemensam rekrytering av akademiker och forskare, i främjandet av utvecklingen av attraktiva och hållbara karriärer och när det gäller att dela resurser och strukturer, t.ex. laboratorier och plattformar.

18. Samtidigt som värdet av personlig inläring och fysisk rörlighet samt behovet av en balanserad kompetenscirkulation fullt ut erkänns bör lärosätena uppmuntras att ytterligare stödja alla typer av rörlighet för studerande, personal och forskare, och därmed bidra till akademisk framgång och personliga prestationer, genom att göra det möjligt för alla studerande, anställda och forskare att förvärva internationell och interkulturell kompetens genom internationalisering av kursplaner eller deltagande i innovativa internationella miljöer vid deras heminstitutioner.
19. I detta avseende är Europaåret för ungdomar 2022 en viktig möjliggörare. Det är värt att erinra om målet att minst 20 % av de utexaminerade inom det europeiska området för högre utbildning ska ha genomfört en studie- eller yrkesutbildningsperiod utomlands, vilket bekräftades i ministerkommunikén från Rom av den 19 november 2020, och det stöd som ska ges till initiativet Europauniversitet för att uppnå det ambitiösa målet att 50 % av studenterna ska vara utbytesstudenter, i enlighet med rådets slutsatser om initiativet Europauniversitet – brobyggande mellan högre utbildning, forskning, innovation och samhället: att bana väg för en ny dimension inom den europeiska högre utbildningen.
20. För att uppnå dessa mål bör medlemsstaterna och kommissionen, i samarbete med lärosätena, också sträva efter att förenkla de administrativa förfarandena för institutioner, bland annat genom att ytterligare bredda genomförandet av det europeiska studentkortsinitiativet och genom att i högre grad genomföra det automatiska ömsesidiga erkännandet av akademiska kvalifikationer och studieperioder utomlands, i samarbete med nätverket av nationella informationscentrum för akademiskt erkännande (Naric-nätverket). Lärosätena bör uppmuntras att fullt ut utnyttja digitala verktyg för rörlighet och erkännande, främja flerspråkighet, interkulturalitet och inkludering av studerande med sämre förutsättningar vid sina campus och integrera rörlighet i sina kursplaner.

Utveckla EU:s globala roll och ledarskap

21. Internationaliseringen av högre utbildning och forskning är av strategisk geopolitisk betydelse för Europa, vilket beskrivs i det gemensamma meddelandet om Global Gateway. Det globala samarbetet inom högre utbildning måste bygga på grundläggande värderingar och principer, med akademisk frihet, institutionellt oberoende, öppen utbildning och öppen vetenskap i centrum. Principerna om ömsesidighet och lika villkor bör vara en förutsättning för internationellt samarbete. Den vägledande principen ”så öppen som möjligt, så begränsad som nödvändigt” bör följas i forsknings- och innovationsförbindelser och i förhandlingar med globala partner. Lärosätena bör stödjas genom en samordnad europeisk strategi för att främja dessa europeiska värderingar och principer på global nivå i syfte att uppnå ett balanserat och ömsesidigt fördelaktigt samarbete, som är en del av Europas mjuka makt och kapacitet som global normgivare. Samarbetet med tredjeländer inom högre utbildning och forskning måste bygga på en gemensam förståelse och delning av dessa värden och principer som främjas på europeisk nivå i linje med unionens andra strategiska intressen i enlighet med Marseillean konferensen om den övergripande strategin.
22. Ett fördjupat europeiskt samarbete kan bidra till att stödja lärosätena och förse forskare, utbildare, studerande och personal med de verktyg som krävs för att hantera utmaningarna med ett rättvist globalt samarbete, såsom orättvisa, utländsk inblandning och hinder för öppen vetenskap. Det är också nödvändigt att främja en välunderbyggd och självständig förståelse av motparter i tredjeländer. För att Europeiska unionen ska kunna betraktas som en fristad där vetenskaplig forskning och demokratiska värden kan utövas fritt bör lärosätena stödjas genom europeiska och nationella system, med full respekt för principen om spetskompetens, för att välkomna studerande, forskare och akademiker vars frihet är hotad.

23. För att stärka deras konkurrenskraft på global nivå bör lärosätena uppmuntras att mobilisera lokala eller regionala ekosystem och på så sätt främja territoriell sammanhållning genom starka partnerskap med forskningsorganisationer, innovationsaktörer, finansiärer och näringslivets och arbetsmarknadens parter samtidigt som nära samverkan med lokala, regionala och nationella myndigheter stärks. För att främja de europeiska lärosätenas mångfald och spetskompetens på global nivå bör ytterligare arbete utföras och medlemsstaterna bör få ytterligare stöd på europeisk nivå för att främja nationell politik, till exempel genom initiativ för spetskompetens och regionala och lokala nav.
24. Gränsöverskridande samarbete mellan europeiska lärosäten ökar deras attraktionskraft för internationella studerande, forskare och globala partner och ökar kvaliteten på utbildningsutbudet och forsknings- och innovationspotentialen. Sådan befintliga EU-program som Erasmus +, unionens instrument för yttre åtgärder och Horisont Europa, bör användas inom ramen för de åtgärder som ingår i deras rättsliga grunder och utvärderas i enlighet med deras respektive utvärderingskriterier för att stödja sådana allianser av lärosäten som Europauniversiteten och kunskaps- och innovationsgrupperna (KI-grupperna) vid framtagandet av gemensamma åtgärder och strategier för internationalisering på områdena högre utbildning, forskning och innovation. Detta skulle hjälpa dem att få internationellt genomslag, bygga nätverk med viktiga partner runt om i världen, stärka kapaciteten hos partner i tredjeländer och stärka den internationella rörligheten (inkommande och utgående) för studerande, forskare, akademiker och personal. Unescos globala konvention om erkännande av bevis avseende högre utbildning från 2019 bör utnyttjas fullt ut, eftersom den underlättar internationell rörlighet för studerande och därmed frigör potentialen för internationalisering av den europeiska högre utbildningen. Gemensamma europeiska insatser gentemot tredjeländer skulle också, genom en Team Europe-strategi, ytterligare kunna främja det europeiska utbudet av högre utbildning och delta i ömsesidigt gynnsam kapacitetsuppbyggande verksamhet.

Stärka Europas återhämtning och svar på den digitala och den gröna omställningen

25. Lärosätena bör uppmuntras ytterligare att omvandla kunskap till färdigheter, kompetens och innovation. Detta kan göras med full respekt för den akademiska friheten genom att man utvecklar ett nära samarbete med ekonomiska, sociala och industriella partner inom lokala och regionala forsknings- och innovationsekosystem och underlätta sektorsövergripande rörlighet mellan lärosäten och andra partner, särskilt med utgångspunkt i strategier för smart specialisering och Europeiska institutet för innovation och teknik (EIT) och KI-grupperna. Samarbetet skulle också kunna vara till stor nytta för lokala företag och små och medelstora företag och ge studerande, forskare, akademiker, utbildare och personal möjlighet att utbildas, t.ex. i förvaltning av immateriella rättigheter, kunskapsöverföring och entreprenörskap, inbegripet tillgång till finansiering, i alla skeden av karriären. Man måste ta hänsyn till hela mångfalden av akademikers verksamhet – både inom och utanför den akademiska världen och inom alla dimensioner av lärosätenas uppdrag – vid deras karriärbedömningar. Lärosätena bör också förbättra sin förmåga att samarbeta med sina ekosystem genom att tillföra nödvändiga kunskaper, färdigheter och kompetenser, särskilt för strategiska industrisektorer, och genom att främja överföring av kunskap och teknik och inrättande av spin-off-företag.
26. Lärosätena skulle kunna stödjas i syfte att förbättra studerandecentrerat och forskningsbaserat lärande, vilket syftar till att ge de studerande aktuella kompetenser, färdigheter och kunskaper samt utveckla deras forskningskompetens och forskningserfarenheter. De studerande bör också få stöd för att arbeta tvärvetenskapligt i problembaserade strategier.

27. Lärosätena kan spela en nyckelroll inom livslångt lärande och genom att anpassa sig till omvandlingen av arbetsmarknaden genom att öppna upp för alla typer av inlärare och göra dem mer anställbara, inbegripet genom omskolning och kompetensutveckling. Därför bör lärosäten ges stöd för att använda digitala verktyg för att främja innovativ inläring och innovativa undervisningsmetoder och för att utforma och genomföra flexibla och skräddarsydda utbildningsvägar, inbegripet när så är lämpligt, kortare kurser eller inläringserfarenheter som kan leda till mikromeriter, samtidigt som den centrala principen med fullständiga utbildningsprogram inte frångås. Lärosätena bör, för att inlärares relevanta kunskaper, kompetens, inställning och entreprenörsanda ska utvecklas, uppmuntras att samarbeta med deras ekosystem, för att främja arbetslivserfarenhet som praktik, lärlingsutbildning och möjligheter till frivilligarbete samt, i tillämpliga fall, för att ytterligare utveckla vägar till entreprenörskap som gör det möjligt för studerande att genomföra entreprenörskapsprojekt under studierna.
28. Lärosätena har en nyckelroll att spela för att stödja den gröna omställningen och ta upp målen för hållbar utveckling som ett särskilt kvalitetselement på global nivå. I detta avseende bör lärosätena i hela Europa stödjas att införa hållbarhets- och miljömetoder på hela lärosätet som en del av sina uppdrag och sin infrastruktur och verksamhet, när så är relevant.
29. De bör inom ramen för undervisningen om den gröna omställningen uppmuntras att utveckla tvärvetenskapliga färdigheter och tvärvetenskaplig kunskap och kompetens, stödja förvärv och användning av kunskap om hållbarhet bland alla inlärare och grupper samt integrera hållbarhetsutbildning i kursplanen inom alla relevanta sektorer. De bör uppmuntras att ombesörja och genomföra forskning som bygger på kunskapsbasen kring hållbarhet.

30. Digital teknik är som visats under covid-19-pandemin ett kraftfullt omvandlingsverktyg för system för högre utbildning i Europa, och lärosätena är i sin tur avgörande för att snabba på den digitala omställningen i Europa.
31. Lärosätena måste förse med hög konnektivitet och högpresterande digital infrastruktur och högpresterande digitala tjänster, något som i största möjliga utsträckning bör kännetecknas av interoperabilitet och delas i hela Europa, förlita sig på europeiska standarder³ och bygga på tillförlitlig teknik i enlighet med lärosätenas specifika behov, såsom säkra uppgifter.
32. Att snabba på den digitala omställningen i Europa innebär att man måste förse alla studerande, utbildare, akademiker, forskare och annan personal samt om så är relevant, den breda allmänheten med digital kompetens och datakompetens. Lärosätena har en nyckelroll att spela för att uppnå detta när det gäller att förse inlärare med ny digital kompetens och dennas etiska komponent – såsom god dataförvaltning, artificiell intelligens, högpresterande datorsystem och cybersäkerhet – samt inom forskning och innovation.
33. Även om utbildning med fysisk närvaro är viktig bör lärosätena till fullo utnyttja digitala resurser för att höja kvaliteten på inlärningserfarenheten för studerande, akademiker, forskare och annan personal samt för att åtgärda social ojämlikhet. För att överbrygga den digitala klyftan bör initiativ med lika tillgång till personligt anpassade inlärningsmöjligheter för alla stödjas genom exempelvis virtuell undervisning eller undervisning i hybridformat på avlägset belägna undervisningsplatser. Lärosätena bör ledsagas i ansträngningarna att dela plattformar och interoperabla verktyg som medger datautbyte och samtidigt tillhandahåller högkvalitativa och användarvänliga utbildningsresurser, t.ex. onlinekurser.

³ Carretero Gomez, S., Vuorikari, R. och Punie, Y., *DigComp 2.1: The Digital Competence Framework for Citizens with eight proficiency levels and examples of use*, Europeiska unionens publikationsbyrå, Luxemburg, 2017.

Fördjupning av den europeiska känslan av tillhörighet på grundval av gemensamma värderingar

34. För att fördjupa den europeiska känslan av tillhörighet och främja vår europeiska livsstil är det mycket viktigt att upprätthålla och skydda europeiska demokratiska värderingar, främja mångfald, inkludering och jämställdhet samt höja kvaliteten hos och relevansen av högre utbildning vad gäller framtidssäkrad kompetens. Lärosäten är oberoende, och akademisk och vetenskaplig frihet är en central princip för uppdraget och verksamheten.
35. Lärosäten bör stödjas i sina ansträngningar att skydda utbildning och vetenskap mot desinformation, stötta öppen vetenskap och försvara demokratiska värderingar. I detta avseende är lärosätena ett skydd för demokratin och ett centralt forum för medborgarforskning, och för att lägga grunden för studerandes aktiva medborgarskap och offentliga engagemang.
36. Lärosäten kan styra den offentliga debatten med välgrundad och insiktsfull information, genom bredare tillgång till tidskrifter och forskningsdata samt genom att anordna offentliga evenemang för att sprida och diskutera forskningsresultat. Lärosäten kan fungera som nyckelaktörer i bekämpningen av snedvriden användning av forskning och fungera som gränssnitt mellan utbildning, forskning, innovation, offentliga myndigheter och det civila samhället. Denna roll kan stärkas ytterligare och användas av lärosäten för att samarbeta mer systematiskt med alla aktörer i samhället, inbegripet offentliga och privata innovatörer, regionala och lokala offentliga myndigheter, inbegripet skolor, media, populärvetenskapliga och andra organisationer i det civila samhället, t.ex. konsument-, användar- eller patientorganisationer.

37. Lärosäten bör se till att studerande, akademiker, forskare och annan personal deltar i styrningen som fullvärdiga medlemmar och konstruktiva partner i den akademiska världen. I detta avseende kan de studerande delta i beslutsmekanismer, även när det gäller kursplaner, som en aspekt av grundläggande akademiska värden, ett tecken på demokrati och en kultur av dialog vid lärosäten.
38. Lärosäten bör stödjas och uppmuntras i sina insatser för att säkerställa inkludering och framgång för sina studerande, akademiker, forskare och annan personal, och för att främja lika möjligheter, oavsett kön, ras eller etniskt ursprung, religion eller övertygelse, social och ekonomisk bakgrund, hälsa, funktionshinder, ålder, sexuell läggning, invandrarbakgrund och geografiskt plats. I detta syfte bör lärosäten stödjas för att säkerställa allas välbefinnande i enlighet med större social mångfald. I detta avseende bör lärosäten uppmuntras att vända sig till underrepresenterade grupper för att förbättra deras tillgång till högre utbildning och hjälpa dem att slutföra sina studier, med vederbörligt beaktande av studerande och unga forskare som har sett sina studier och karriärer drabbas hårt av pandemin samt de som kommer från landsbygdsområden och avlägsna områden, såsom de yttersta randområdena.
39. Lärosäten bör stödjas och uppmuntras att vidta relevanta åtgärder för att förbättra könsfördelningen i sina studerande- och personalorgan, även i samband med akademisk befordran.
40. Lärosäten kan använda innovativa undervisningsverktyg och innovativ pedagogik, inbegripet digitala verktyg, för att erbjuda en studerandecentrerad strategi för lärande oavsett socioekonomisk bakgrund eller lärandebakgrund. För att minska ojämlikheten och främja personliga prestationer bör lärosätena uppmuntras att tillhandahålla skräddarsydd vägledning och skräddarsydda stödtjänster, särskilt för nya studerande, med beaktande av varje inlärare inlärningsstil och utbildningsväg samt socioekonomiska bakgrund.

41. EUROPEISKA UNIONENS RÅD UPPMANAR SÄRSKILT MEDLEMSSTATERNA OCH KOMMISSIONEN ATT, I ENLIGHET MED SINA RESPEKTIVE BEFOGENHETER OCH MED VEDERBÖRLIGT BEAKTANDE AV SUBSIDIARITETSPRINCIPEN, STÖDJA ALLIANSER MELLAN LÄROSÄTEN SÅSOM EUROPAUNIVERSITETEN:
42. Alla typer av allianser mellan lärosäten bör stödjas ytterligare med alla lämpliga och relevanta medel för att underlätta samarbete som bygger på hög kvalitet, spetskompetens, genomslagskraft, inkludering och geografisk balans, och för att identifiera hinder och lösningar som kan vara gemensamma för alla allianser. Mer specifikt bör initiativet Europauniversitet, på grundval av halvtidsöversynen av de första pilotallianserna, utvidgas ytterligare. Detta skulle också göra det möjligt att gruppera verksamheter för att utbyta bästa praxis om högre utbildning, forskning och innovation samt tjänster till samhället.
43. I första hand bör allianser mellan lärosäten uppmuntras att fullt ut utnyttja befintliga finansieringsprogram och möjliggörande verktyg på europeisk, nationell och regional nivå i syfte att öka och fördjupa samarbetet.
44. När så är relevant och i nära samarbete med nationella myndigheter, allianser av lärosäten och berörda parter bör åtgärder vidtas för att övervinna hindren för ett djupare, långsiktigt och flexibelt transnationellt samarbete och utforma institutionaliserade samarbetsinstrument, på grundval av en preliminär grundlig bedömning av deras nödvändighet, fördelar och genomförbarhet. Syftet är att på frivillig basis ge allianser möjlighet att agera tillsammans, fatta gemensamma strategiska beslut, experimentera med gemensam rekrytering, utforma gemensamma kursplaner eller slå samman resurser och kapacitet avseende personal, teknik, data, utbildning, forskning och innovation.

45. Samtidigt som man lägger tonvikten vid genomförandet av det europeiska förfarandet för kvalitetssäkring av gemensamma program, bör ytterligare åtgärder vidtas för att erkänna värdet av innovativa gränsöverskridande inlärningserfarenheter och för att öka synligheten, attraktionskraften och anseendet, både i och utanför Europa, för sådana gemensamma program som tillhandahålls av allianser mellan lärosäten. Gemensamma kriterier bör utforskas som skulle kunna leda till en eventuell europeisk märkning för gemensamma program. Senare skulle man kunna tänka sig att på frivillig basis på nationell, regional eller institutionell nivå utforma och tillhandahålla gemensamma examina på alla nivåer, på grundval av dessa gemensamt skapade europeiska kriterier, i enlighet med Bolognaprocessens befintliga instrument. Denna process bör ske i nära samarbete med nationella myndigheter, allianser mellan lärosäten och intressenter.
46. Resultaten av de sonderande processer som nämns i punkterna 43 och 44 skulle i varje steg rapporteras till rådet för ytterligare beslut.
47. Effektiva och ändamålsenliga kvalitetssäkringsprocesser bör möjliggöras på nationell nivå för att underlätta en europeisk kvalitetssäkringsstrategi för gemensamma program, i enlighet med standarderna och riktlinjerna för kvalitetssäkring inom det europeiska området för högre utbildning, med beaktande av vikten av kvalitet, forskning och anställbarhet.
48. För att göra det möjligt för allianser mellan lärosäten att nå sin fulla potential genom att ta itu med de finansiella kostnaderna för transnationellt samarbete i syfte att på längre sikt kunna täcka in alla deras uppdrag bör åtgärder vidtas för att gå mot ett mer hållbart, helhetsinriktat och integrerat EU-finansieringsperspektiv. I detta avseende bör pilotmetoder för möjliga lösningar testas av kommissionen i nära samråd med medlemsstaterna och berörda parter senast 2024, följt av en rapportering till rådet för vidare beslut.

FÖR NÄSTA STEG GÄLLER ATT EUROPEISKA UNIONENS RÅD MED
VEDERBÖRLIG HÄNSYN TILL SUBSIDIARITETSPRINCIPEN OCH PRINCIPEN OM
INSTITUTIONELL AUTONOMI SAMT I ENLIGHET MED NATIONELLA
FÖRHÅLLANDEN

49. UPPMANAR kommissionen och medlemsstaterna att främja och skydda grundläggande akademiska värden, inbegripet akademisk frihet och integritet, i linje med ministerkommunikén från Rom 2020 och Bonndeklarationen om frihet för vetenskaplig forskning,
50. UPPMANAR kommissionen och medlemsstaterna att i samarbete med relevanta intressenter gemensamt gå vidare med åtgärder för att skapa synergier mellan högre utbildning, forskning och innovation inom den strategiska ramen för europeiskt utbildningssamarbete och styrningsstrukturerna för det europeiska forskningsområdet; dessa åtgärder bör uppvisa ett verkligt mervärde på europeisk nivå och leda till att de ovannämnda nyckelmålen uppnås och bör genomföras av kommissionen och, på frivillig basis, av medlemsstaterna med hjälp av alla lämpliga medel i enlighet med nationella förhållanden,
51. UPPMANAR kommissionen att, för kännedom och ytterligare beslut, förelägga rådet en färdplan senast i mitten av 2022 för gemensam utformning av de nya instrumenten; i färdplanen skulle de viktigaste milstolparna och de berörda expertgrupperna anges; vid genomförandet av de viktigaste målen kommer man att beakta åtgärder som fastställs i kommissionens meddelande om en europeisk universitetsstrategi, rådets resolution om en strategisk ram för det europeiska utbildningssamarbetet inför och bortom ett europeiskt område för utbildning (2021–2030) och de relevanta åtgärder som fastställs i den politiska agendan för det europeiska forskningsområdet för perioden 2022–2024, som bifogas rådets slutsatser om den framtida styrningen av det europeiska forskningsområdet, samt de värden och principer som fastställs i rådets rekommendation om en pakt för forskning och innovation i Europa,

52. UPPMANAR kommissionen, medlemsstaterna och berörda parter att delta i ett fördjupat samarbete för att genomföra dessa synergier, med utgångspunkt i de befintliga styrningsstrukturerna i den strategiska ramen för europeiskt utbildningssamarbete och det europeiska forskningsområdet, i nära samverkan med det europeiska området för högre utbildning, och genom att dra nytta av lärosätenas bästa praxis; i detta avseende skulle gemensamma möten mellan generaldirektörerna för högre utbildning och Erac kunna övervägas när så är relevant och med tydligt definierade ämnen av gemensamt intresse och ett gemensamt mål,
53. UPPMANAR kommissionen och medlemsstaterna att arbeta för dessa centrala mål genom nära samarbete med paraplyorganisationer på EU-nivå och internationell nivå, eller andra lämpliga organisationer som är relevanta på EU-nivå, och företrädare för berörda parter, såsom lärosäten, inklusive allianser mellan sådana, studerandeorganisationer, kvalitetssäkringsorgan, forsknings- och teknikorganisationer, forsknings- och innovationsintensiva företag, inklusive små och medelstora företag, enskilda forskare och innovatörer, forskningsinfrastrukturer, organisationer som finansierar forskning och innovation samt vetenskapsakademier; regelbundna möten såsom forumet för universitet för Europas framtid skulle kunna övervägas för att diskutera genomförandet av strategin och främja utbyte av god praxis; resultaten från detta forum bör inspirera till en fortsatt utveckling och fortsatt arbete i de relevanta grupperna inom den strategiska ramen för europeiskt utbildningssamarbete och det europeiska forskningsområdet, i samverkan med det europeiska området för högre utbildning,

54. UPPMANAR medlemsstaterna att utnyttja multilaterala utbyten med stöd av kommissionen för att främja utbyte av god praxis och peer learning från andra medlemsstater,
55. NOTERAR kommissionens avsikt att rationalisera övervakningsverktygen för högre utbildning; detta skulle kunna öka deras potential och relevans för beslutsfattare, lärosäten, studenter och forskare, utan att öka den administrativa bördan för medlemsstaterna eller lärosätena, i syfte att tillhandahålla information om de framsteg som gjorts i genomförandet av EU-strategin för att stärka lärosäten och hjälpa de medlemsstater som vill bygga upp de åtgärder som de avser att bidra till på grundval av tillförlitliga bevis och uppgifter; medlemsstaternas deltagande i denna process är frivilligt; FÖRESLÅR att man baserar ytterligare diskussioner på en kartläggande studie om de relevanta övervakningsverktygens potential och rättsliga ram; BETONAR att denna uppgift bör utarbetas i samverkan med det europeiska forskningsområdets process för politisk samordning och övervakning, inbegripet resultattavlan för det europeiska forskningsområdet,
56. UPPMANAR kommissionen att regelbundet förelägga medlemsstaterna uppdateringar om framstegen med genomförandet av ovannämnda åtgärder och att lägga fram en omfattande översikt i kommissionens fullständiga rapport om det europeiska området för utbildning 2025, även med beaktande av de framsteg som gjorts med genomförandet av det europeiska forskningsområdet,

POLITISK BAKGRUND

Europeiska rådet

- Europeiska rådets slutsatser, 14 december 2017 (EUCO 19/1/17 REV 1)

Europeiska unionens råd

- Rådets rekommendation (EU) 2021/2122 av den 26 november 2021 om en pakt för forskning och innovation i Europa (EUT L 431, 2.12.2021, s. 1)
- Rådets slutsatser om den framtida styrningen av det europeiska forskningsområdet (14308/21, 26 november 2021)
- Rådets slutsatser om den globala strategin för forskning och innovation Europas strategi för internationellt samarbete i en föränderlig värld (12301/21, 28 september 2021)
- Rådets slutsatser om initiativet Europauniversitet – Brobyggande mellan högre utbildning, forskning, innovation och samhället: att bana väg för en ny dimension inom den europeiska högre utbildningen (EUT C 221, 10.6.2021, s. 14)
- Rådets slutsatser om en fördjupning av det europeiska forskningsområdet: att skapa attraktiva och hållbara karriärer och arbetsvillkor för forskare och göra kompetenscirkulation till ett faktum (9138/21, 28 maj 2021)
- Rådets resolution om en strategisk ram för det europeiska utbildningssamarbetet inför och bortom ett europeiskt område för utbildning (2021–2030) (EUT C 66, 26.2.2021, s. 1).

- Rådets slutsatser om det nya europeiska forskningsområdet (13567/20, 1 december 2020)
- Rådets rekommendation av den 26 november 2018 om att främja automatiskt ömsesidigt erkännande av kvalifikationer inom högre utbildning och gymnasial utbildning samt resultat av studieperioder utomlands (EUT C 444, 10.12.2018, s. 1)
- Rådets slutsatser om vägen mot en vision om ett europeiskt område för utbildning (EUT C 195, 7.6.2018, s. 7)
- Rådets rekommendation av den 22 maj 2018 om att främja gemensamma värden, inkluderande utbildning och en europeisk dimension i undervisningen (EUT C 195, 7.6.2018, s. 1).

Europeiska kommissionen

- *Tackling R&I Foreign Interference* (SWD(2022) 12 final)
- Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén om en europeisk universitetsstrategi (COM(2022) 16 final)
- Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén om den globala strategin för forskning och innovation – Europas strategi för internationellt samarbete i en föränderlig värld (COM(2021) 252 final)
- Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén: *En ny era för det europeiska forskningsområdet* (COM(2020) 628 final)

- Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén om att förverkliga det europeiska området för utbildning senast 2025 (COM(2020) 625 final)
- Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén: Den europeiska kompetensagendan för hållbar konkurrenskraft, social rättvisa och motståndskraft (COM(2020) 274 final)

Europeiska kommissionen och unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik

- Gemensamt meddelande till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén, Regionkommittén och Europeiska investeringsbanken: *Global Gateway* (JOIN(2021) 30 final)

Deklarationer

- Ministerkommunikén från Rom (19 november 2020)
- Bonndeklarationen om frihet för vetenskaplig forskning (20 oktober 2020)
